
Mottó: „A víz az élet alapvető eleme, sérülékeny természeti kincs. Egyetlen csepp veszélyes anyag több ezer liter vizet képes elszennyezni.”

(A pályázati kiírásból)

Víz-közbirtokosság

A vízgazdálkodás közösségi feltételeiről – a Káli-medence példáján

„MINDEN CSEPP SZÁMÍT”

„MINDEN CSEPP SZÁMÍT”

Víz-közirtokosság. A vízgazdálkodás közösségi feltételeiről a Káli-medence példáján

Az EU Víz Keretirányelve (VKI) rendkívül fontos alapidokumentum, mivel széles legitimitású politikai és elvi-szakmai ernyőt von a vízügy fölé. A fenntartható vízvédelem megvalósítása olyan intézményrendszer kiépülését kívánja, amely egyaránt hatékony a helyi és a kontinentális méretű vízrendszerek szintjein. Mégis, megtörténnek, és meg fognak történni vízszennyezések, jelen van a rablógazdálkodás, amire – a vizek fontosságának növekedésével – egyre nagyobb lesz a késztetés. Tapasztaljuk, hogy nincs az a szigorú hatósági ellenőrzés, elrettentő szankció, amely mellett fel ne bukkannának negatív jelenségek. Cél tehát, a minél teljesebb védelem. Kiemelt szerepet kap a technológia, a társadalom bevonása, a monitoring, a felhasználás/takarékosság ellenőrzése. Megítélésünk szerint, a leghathatósabb védelem alapja az, ha a vízügy közvetlen, mindennap átélt személyes és közösségi érdekre épül. Ha mindenkire számíthatunk, hogy minden csepp számítson.

A dolgozatban ismertetjük a Káli-medence vízrajzát, majd a vizek értékeit a vízvédelem és a teendők összefüggésein keresztül mutatjuk be. Dolgozatunk kiegészül egy felvetéssel, amely a vízgazdálkodásban megjelenítendő személyes és közösségi érdekeket próbálja összehangolni.

I. Vízrajz

A medence gazdag állandó forrásokban, időszakos vízfolyásokban. A Káli-medence legjelentősebb vízfolyása a Burnót-patak (9,5 km, vízgyűjtője 82 km²), mely Balatonhenyétől indul dél felé, majd délnyugatra tartva keresztül szeli a medencét, és a salföldi bányatavak előtt dél felé fordulva Ábrahámhegynél éri el a Balatont. A Burnót-patakba fut bele északról a Tekeres-séd és a Sásdi-patak, a Monoszló fölötti Tói hegy közötti völgyekből ered a Horog-séd, mely Zánkánál éri el a Balatont. A víz minősége, sajnos, meglehetősen szennyezett. Természetes tó a medencében a Kornyi-tó. Salföld mellett bányatavak, Balatonhenyétől délre duzzasztással kialakított víztározó, a Fekete-hegy platóján, főként csapadékvízből táplálkozó lefolyástalan tavak találhatók. Összefüggő talajvízszint a völgyekben fordul elő, 4-6 méter között. A rétegvíz mennyisége 1 l/s*km². A medence hidrogeológiai képe igen heterogén. A területet az ingadozó karszt- és talajvízszint jellemzi, a domborzati és talajtani viszonyok miatt. A Kornyi-tó szabad vízfelülete csekély, 10-15 ha, vízszintje igen ingadozó, néha teljesen kiszárad. A medencében a Sásdi forrás a legnagyobb vízhozamú (Q=300 l/perc), kisebbek a Kis-Csere-kút, Csere-kút, a Fekete-hegy oldalában lévő Öreg- kút. Egyes források régen épített, szép kútházakkal vannak körbe foglalva.

A medence leghíresebb forrása a kékkúti Theodóra forrás, amelyre a Nestlé konzern ivóvíz palackozó üzeme települt. *(1.kép)* A Salföld és Kisörs-pusztta között működő kvarchomok bánya hidromechanizációs technológiája két nagyobb bányatavat hozott létre, amelyek azonban lassú feltöltődéssel, változó vízfelülettel rendelkeznek, a medencétől idegen képi megjelenést mutatnak. A Káli medence 1970-es években készített meliorációs munkái során a patakrendezések, burkolásukkal létrejövő csatorna jellegük, és a sok helyütt kedvezőtlenül mélyre készített mederfenék a medence talajvízszintjét erősen leszívja, és ezzel a szárazodást segíti elő. Kívánatos lenne a meliorációs célok természetvédelmi, élőhelyvédelmi, vízvisszatartást elősegítő szempontok szerinti újragondolása és a csatornázott patakok revitalizációjának feltételeit megteremteni.

II. A vízszennyezés veszélyei, a vízvédelem feladatai a Káli medencében

1. Mederrendezések

A Burnót és a többi patak, időszakos vízfolyás medreinek revitalizációja alapvető a természetes vízháztartás visszaállítása érdekében. A patakok medervonalának rendezése során kívánatos az eredeti vagy az eredetihez közeli nyomvonal helyreállítása és a patakmedrek fenékszintjének a szükséges esés figyelembe vételével történő megemlése. Ezáltal elsősorban a Burnót patak jelenlegi vízleszívó, talajvízszint csökkentő hatását jelentősen mérsékelni lehet, és a korábbi természetes lefolyási viszonyok során ökológiailag-hidraulikailag kialakult vízszint egyensúlyhoz közelebb lehet jutni, a medence nagy részén azt helyre lehet állítani. A meder meanderező vonalvezetésnek visszaállításával a parti galéria növényzet visszatelepülése is megindul, ami számos állat fészkelő és búvóhelyét hozza vissza a medencébe. A legeltető állattartás során az állatok patakra járatása itatás céljából a patakpart betaposásával jár, ami szintén kedvező ökológiai hatású a vizes élőhelyek (pl. a Kornyi tó) rehabilitációja szempontjából. *(2.kép)*

2. Csatornázott kisvízfolyások revitalizációja

A medencében lévő kisvízfolyásokat *(3.kép)* ki kell venni a burkolt medrűkből, a települési szakaszaik kivételével, és az említett revitalizációval vissza kell vezetni a természetbe. A kisvízfolyások települési szakaszain, ahol a fenékesés meghaladja a 10%-ot és a meder erózió ellen véd utat, járdát, építményt, ott a burkolt medret meg kell tartani. *(4.kép)* Egyéb helyeken a szikkasztást is lehetővé tevő erózióvédő fenék és oldalvédelem kiépítésével kell a medrűket átépíteni vagy kiépíteni. A települési csapadékvizek elvezetése önkormányzati feladat. El kell érni, hogy a vízlevezető árkok tisztántartása, karbantartása évente kétszer történjék meg, és az elvezetett nem szennyezett vizek a medence rossz lefolyású, régi, vízjárta területein szétömlve segítsenek a vízháztartás egyensúlyának megteremtésében.

3. *A Káli medence településeinek szennyvízkezelése*

Jelenleg a Káli-medence településeinek többségében megindult a szennyvíz csatornázás kiépítése. Fontos feladat, az így kialakuló közműhálózattal párhuzamosan, annak részeként, a rácsatlakozást támogatni, hogy a ma még lyukas derítőkön keresztül elfolyó, vegyszerekkel terhelt szennyvizek ne juthassanak a talajba, a talajvízbe és a karsztvízbe. Lehetővé kell tenni, és támogatni kell a gazdaságtalanul csatornázható településeken és településrészeken, a külterületeken az elfogadott közműpótlók közül a biológiai házi kistisztítók telepítését, mert ezekből az Európai Unió tagállamaiban több százezer működik megbízhatóan, környezet kímélően és ökológiailag kedvező hatással. A jelenleg kiépítés alatt álló szennyvízhálózatok tisztító telepének szennyvíz kibocsátási paramétereinek ellenőrzése civil kontrollal nagyon fontos szempont. A csatornázott településeken fel kell számolni az emésztőgödröket.

4. *Települési Vízgazdálkodási Keretterv*

A medencére mikrotérségi szinten létre kell hozni a Vízgazdálkodási Keretterv-et, amelynek elsődleges feladata megteremteni a szabályozott csapadékvíz visszatartás és a fentiekben is vázolt szakszerű, ökológikus elvezetés és tározás egyensúlyát.

5. *A medence melioráció alá vont területeinek felülvizsgálata*

A múlt szocialista nagyüzemi mezőgazdaságának egyik hátrahagyott, természeti egyensúlyt felborító és műszakilag sem teljesen sikerült alkotása a magas vízallású területek termővé tétele céljából vízszintsüllyesztő céllal megépített csatornahálózata. Ennek felszámolása szükséges ott, ahol még gravitációsan ki tudja fejteni talajvízleszívó és elvezető hatását. Ehhez a figyelő kutak vízszint adatainak elemzését el kell végezni, és a felszámolás indokolása megfelelő háttér információk birtokában meg kell történnék. Ahol lokálisan ezek megtartása indokolt, ott azt a vizsgálati eredmények alapján kell megőrizni és fenntartani.

6. *Agronómiai, műszaki talajvédelem, erózióvédelem*

A medencében folyó csekély mezőgazdasági, szőlőgazdasági, kertgazdasági termelés ma már szinte elérte az ökológiai gazdálkodás fogalmába tartozó szintet. Ennek oka a kedvezőtlen tulajdonszerkezet, a mezőgazdasági területek alacsony aranykorona értéke, a rossz hozamok. A külső hatások miatt is célszerű a meglévő mezőgazdasági termelést az alacsony vegyszer felhasználású technológiák felé vinni, a hagyományos háromlábbon álló medencei mezőgazdálkodás fenntartását tűzni ki célul, hogy a hegyoldalakon szőlő, a szoknya területeken gyümölcsstermesztés és ezzel határosan elsősorban takarmánytermesztés, a medence belső részein, pedig legeltető állattartás legyen a gazdálkodás célja. A talajvédelem tehát a vegyszermentes, illetve jelentősen csökkentett vegyszer használatú gazdálkodás, a talajok szerves trágyázását

előnyben részesítő gazdálkodás és az erózióvédelem műszaki, talaj megmunkálási technológiai köré szerveződjön.

7. *A természetszerű erdőgazdálkodás, tájhasználat váltás*

A Balatonfelvidéki Nemzeti Park területén a medencében kívánatos a tájhasználat váltással – gyepek és mezőgazdasági területek arányának változtatása a gyepek, a legeltetés javára – együtt a mozaikos tájszerkezet fenntartására törekvő erdőgazdálkodás. Támogatni kell a földcseréket és földvásárlásokat, hogy a BNP tulajdoni részaránya nőjön, és a tájgazdálkodás során komplex, a faállományt kímélő erdőgazdálkodást folytathasson, tovább javítva az állat- és növényvilág túlélési esélyeit, megtartva a viszonylag jelentős biodiverzitási fokot. A magántulajdonban lévő és maradó területek tulajdonosait be kell vonni ebbe az ökológikus tájhasználatba, mert a folyamat jelentősen javítja a vízminőség védelem hatékonyságát.

8. *Gyepterületek feltörésének megakadályozása*

A medencében a gyepek, felhagyott legelők bozotosodó területein meg kell akadályozni a mezőgazdasági célú növénytermesztésbe vonást, gyümölcsösöknek a medence belsejében történő telepítését, mert ezek az elmúlt évtizedekben kialakult kedvező növény-borítottság megszűntetésével közvetlenül is rossz hatással vannak a felszín alatti vizek minőségére.

9. *A kisörs-pusztai bánya és tavainak vízvédelmi feladatai*

A bánya hidromechanizációs technológiája jelentős vízmennyiség forgatásával jár. A kitermelt talaj és a mosáshoz szükséges víz tömegei változtatják helyüket. A kimosott meddőt visszavezetik a bányagödrökbe a víz segítségével. A víz eközben megváltoztatja vegyi összetételét, hőmérsékletét. A kitermelt és visszavezetett vízmennyiség vízháztartási egyenlete felborul, jelentős a párolgási veszteség, a vízminőség romlás. Cél: a bányászat okozta vízromlás, természetpusztítás ismertté váljon, és a bányászat technológia váltása vagy felhagyása elérhető legyen.

10. *A lakossági vízkivétel hatásainak feltérképezése*

A vízfelhasználás növekedésének mértékéről nem rendelkezünk még hozzávetőleges adattal sem. Annyi bizonyos, hogy a lakossági célú vízkivétel főleg a felső karsztvíztároló vízkészletét érinti, csökkentve a karsztvíztároló vízszintjét. Ez a hatás kedvezőtlenül érinti a Káli-medence vizes élőhelyeinek vízháztartását. A vízkivétel okozta depresszió feltételezhetően csak néhány cm nagyságrendű, de lokálisan a kitermelések közvetlen hatásterületén akár ennek sokszorososa is lehet. Számszerűsíteni kell a lakossági vízkivétel mértékét, s vizsgálni a hatásokat. Figyelembe kell venni, hogy a lakossági célú vízkivétel mértéke rövidtávon nem csökkenthető, ezért nem módosítható tényezőként kell figyelembe venni a tájrehabilitációs beavatkozások során.

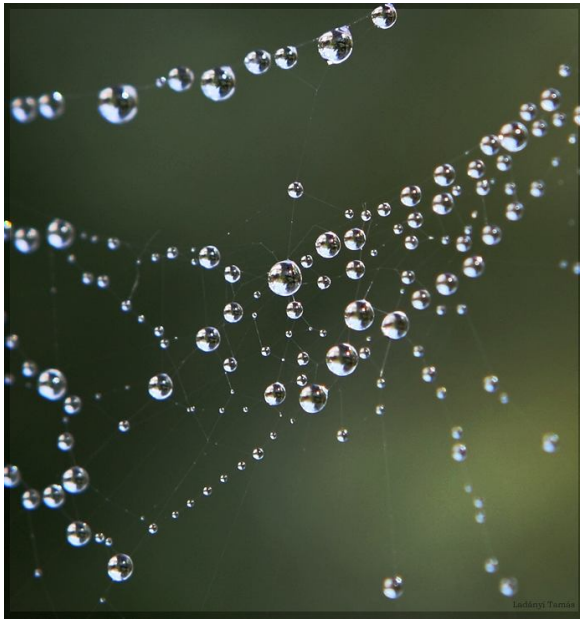
11. *Kékkút Ásványvíz Rt. vízkivételének hatása a medence vízháztartására*

A Kékkút Ásványvíz Rt. üzemének közvetlen közelében található természetes savanyúvíz feltörések a római kor óta ismertek. Az iparszerű ásványvíz-kitermelés az utóbbi időkben erősödött meg. A Közép-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 2005. júliusában kiadott vízjogi üzemeltetési engedélye alapján az Rt. öt működő kútból összesen 320.000 m³ vizet termelhet ki évente.* Az ásványvíz-kitermelésnek a medence vízháztartására gyakorolt hatásáról vizsgálatok készültek, amelyek módszereikben és eredményeikben jelentősen eltérnek. Az eltérő hidrogeológiai modellek alapján a kérdés nem tisztázott, vajon a kitermelt ásványvíz milyen vízföldtani emeletből származik, honnan kapja természetes utánpótlását, azaz kitermelésével csökken-e a különlegesen értékes vizes élőhelyeket tápláló felső karsztvíz és talajvíz. Annyi bizonyos: az ásványvíz-kitermelés hatására a korábbi természetes ásványvíz-feltöréseknek a vízhozama számottevően csökkent. Vízhozam-csökkenésük, ill. elapadásuk mindenképpen kedvezőtlenül érintette a feltörésektől délre található Burnót és Bozóti-rét területén található vizes élőhelyeket. A terület botanikai, cönológiai képe bizonyítja, hogy a kékkúti üzem környékén feltörő vizek, bár a természetes állapotokhoz képest csökkent vízmennyiséggel, de táplálják az üzemtől délre található vizes élőhelyeket. A Kékkút Rt. megbízásából a Blautech Kft. és az Aquaprofit Zrt. által 2003-2004 folyamán készített, az ásványvíz kitermelés felszín alatti vizekre gyakorolt hatását vizsgáló környezetvédelmi hatástanulmányok eredményei szerint a Kékkút Rt. tevékenységének környezetileg káros hatásai nem jelentősek. A hatásvizsgálatok, a medence vízhiányos helyzetéért, a rövid távú hőmérséklet és csapadékingadozást, valamint a meliorizációs intézkedések hatásait nevezik meg felelősként. A medence talaj- és karsztvíz szintjének folyamatos mérésére 2005. év folyamán monitoring-rendszert építettek ki, melyhez az információs alapot 38 figyelőkút adja. A monitoring eredményeit negyedévente, az éves összefoglalót a tárgyévét követő év márciusában kiértékelve kell a KÖTEVIFE-hez benyújtani. Az ásványvíz-kitermelés nemzetközi és hazai viszonylatban is dinamikusan fejlődő iparág. A trendeket tekintve a közeljövőben valószínűsíthető a Kékkút Rt. termelési kapacitás bővítési szándéka. A Káli-medencei vízkészlet hosszú távú fenntarthatóságát megcélozva, javasoljuk a meglévő hatásvizsgálatok és a monitoring rendszer eredményeinek elemzését, valamint egy független hatásvizsgálat készítését, melynek célja meghatározni azt a maximális kapacitásbővítést, amely mértékű kitermelés mellett fenntartható a medence természetes vízháztartása.

* A kutak: Theodora I. (Kékkút B-1/a), Theodora II. (Kékkút K-7), Theodora III. (Kékkút K-6) számú kutak (összesen évente 100.000m³/év kapacitással), Kővágóörsi Kő-7 (Kővágóörsi Kő-6) számú kút (120.000 m³/év kapacitással), valamint a Theodora IV. (Mindszentkállya K-4) kút (100.000 m³/év kapacitással).

III. Közérdek a vízgazdálkodásban

A Víz Keretirányelv (VKI) végrehajtása olyan típusú feladatok elvégzését jelenti, amely csak az egész társadalom aktív részvételével valósítható meg. A VKI ezért kötelezően előírja a társadalom bevonását a VKI végrehajtásának egész folyamatába. A társadalom bevonásának elősegítésére külön útmutató készült. Az Útmutató készítői megállapították, hogy „nincsen egységesen érvényes koncepció a társadalom bevonási eljárására (PP), ezt a nemzeti, a regionális és a helyi adottságok figyelembevételével kell tervezni és végrehajtani.” Ennek kapcsán teszünk egy javaslatot, hogyan lehetne bevonni az összes érdekeltet a helyi vízgazdálkodásba.

Kiindulópont: a Káli-medence vízháztartásában elsőrendűen a helyi emberek, önkormányzatok érdekeltek, ezért logikus, hogy részt kell venniük annak „ügyintézéséből”. Tudniuk kell, mire számíthatnak, hiszen a vízügy alapvetően befolyásolja a helyi élet-, munka- és rekreációs körülményeket, a jövedelmi és vagyoni helyzetet, a természeti környezet megújulási képességét.

A Káli-medenceiek összefogását, együttműködését távlatosan megalapozná, ha a vízkincs felhasználásában sikerülne közös nevezőre jutni,

hiszen közös ügyről, közös érdekről van szó. A térségi együttműködés igazi próbaköve lenne, ha pl. a Káli-medencében működő civil társaságok, alapítványok, a természet- és környezetvédelemmel, vízügyekkel, a felszín alatti kincsekkel foglalkozó intézmények, hatóságok, kutató intézetek bevonhatók lennének a „vízkormányzásba”.

Véleményünk szerint, kívánatos lenne közös álláspontot kialakítani az ásványvíz-gazdálkodás módjában, szabályozásában, a keletkező hasznoknak a települések és a kitermelő cég közötti megosztásában. Fontos, hogy a települési érdekeket és annak érvényesítési lehetőségeit a választott vezetők, képviselőtestületek fogalmazzák meg – hivatalból, demokratikus felhatalmazásból.

Egy profitorientált, nem helyi, sőt nemzetközi érdekeltégű cég elsősorban a (világ)piaci tendenciákat figyeli, gazdasági hatékonyságra, a beruházások minél gyorsabb megtérülésére, a profit maximalizálására törekszik. Ha ezekben tartós hátrányt tapasztal vagy valószínűsít, akkor tovább áll, átadja helyét egy másik, üzleti szempontból „hatékonyabb” vállalkozásnak. A helyi vízügyekben tehát annyiban érdekeltek e cégek, amennyire a helyi társadalmi és infrastrukturális

hátteret biztosítottak látják piaci törekvéseikhez. A túlzott kitermelés veszélye így mindig fennáll. A lakossági, térségi, vagyis a helyi érdek nem kerülhető meg. Ők nem lehetnek a vízügy vesztesei. Ha a helyi lakos, vállalkozó, önkormányzat közvetlenül érdekeltté válik a vízgazdálkodásban, miként „természetől fogva” az, akkor esély van arra, hogy az ásványvíz hasznosítása – szigorú központi szabályozás mellett – hosszú távon egyensúlyban legyen természetes újraképződésével. A fenntartható gazdálkodás feltétele, hogy ne történjen túlzott kitermelés. A vízhasznosítás során, a helyiek bevonásával, újabb termékváltozatok is készülhetnek (pl. fröccsök, szörpök, üdítők, ivólék). A különleges termék piaci értéknövelő tényező. A mennyiség helyettesíthető minőséggel, a termékskála bővítésével. Ebben a kitermelő cég partner lehet, szükség van technológiai tudására, gazdasági erejére, tapasztalatára, piaci kapcsolatrendszerére. Felvethető, a vízkitermelési jogot kellene a települési társulathoz telepíteni, és azt ő adná tovább a feldolgozó cégnek. A hasznosítási jog átadásának feltétele a termelési profil jóváhagyása az önkormányzatok véleményezésével.

IV. Víz- közbirtokosság (vízközség) intézménye

Mindezek alapján, javasoljuk: a Káli-medencei települések, a kitermelő cég, a közmű társaságok, civil szervezetek együttműködése öltön szervezeti és működési szabályozási formát. A régebbi időkben egy-egy térség, település részletesen kidolgozta vizeinek használatát. A forma a hegy- és bányaközségi vagy erdőbirtokossági mintát követné, pl. **víz-közbirtokosság**, vagy **vízközség** néven. A **víz-közbirtokosság (vízközség)** a káli-medencei víz- és ásványvíz-gazdálkodás hivatalos szervezete, köztisztület vagy társulat lenne. Létrejöttét a települések kezdeményeznék azzal a céllal, hogy a természetes újraképződéssel egyensúlyban lévő víz- és ásványvíz kivétel védelmében a szervezet szabályozza és szervezze a területük vizeinek hasznosítását és kereskedelmét. A vízközség tagjai a vízközség területén érdekelt lakosság, szervezetek, intézmények, hivatalok köréből kerülnének ki. A szervezet létrehozását, működését jogi szabályozásba szükséges foglalni. A szabályozás az önszerveződés és a hivatalos szerveződés régi tradícióit újítaná föl, a hivatkozott *hegyközség, erdőbirtokosság*, vagy akár egy új arculatú *vízi közműtársulat* mintájára.

Végül is, **közös kincsről, nemzeti vagyonról** van szó. A közös kincsel való gazdálkodás az országos intézmények felelősségén túlmenően a helyiek érdekkörébe is tartozik. Azaz, közös érdekű gazdálkodást szükséges folytatni. Ha nem lenne kötelező a tagság, akkor is szükség lesz egy vízgazdálkodási "üzemtervre", mint az erdőbirtokosságnál, amelynek a betartása viszont kötelező lenne, hiszen az üzemtervnek nemcsak a gazdálkodási rendre, hanem a kritikus helyzetek intézkedési gyakorlatára is ki kell terjednie. Nyugat-Európában, egy termékszövetkezet a teljes

termékpályát felügyeli, és önkormányzat is lehet tag szövetkezetben. Ha pl. a vízkitermelési jogot az önkormányzat(ok) kapnák meg, akkor ezt mintegy szövetkezeti formában a közösség javára lehetne hasznosítani, ahol a külső cég hozza a technológiát és szervezi a piacra jutást.

Fő szempont, hogy a vízzel való rendelkezés, a kitermelés, az üzemeltetés, a forgalmazás ne váljon el egymástól, egy érdekkört alkosson, mert ennek alapján lehet következetesen érvényesíteni a közösségi érdekeket (az ásványvíz újratermelődésének egyensúlyát), továbbá, arányosíthatók a terhek, a jogok és a kötelezettségek. Garancia szükséges arra, hogy az értékesítésből keletkező bevételből meghatározott hányadot vissza kelljen forgatni a térségbe, a vízháztartás védelmére, a Káli-medence természeti környezete megújulásának biztosítására (ld. II. fejezet), az élet- és munkakörülmények javítására. E teljes körűségére is van kiváló hazai példa: a *Hangya Szövetkezet*.

A **víz-közbirtokosság (vízköztség)** intézményének jogi személynek kellene lennie a fentiek okán, és azért is, hogy pályázhasson hazai és uniós pénzügyi alapokra, tőkét vonhasson be, társulhasson befektetőkkel, üzemeltetőkkel, egyéb jogviszonyt alakíthasson ki. A vízköztségi elvből következően, olyan helyi adottságokra, gazdálkodási lehetőségekre szerveződő, kultúra-teremtő és -védő intézménynek is kell lennie egyben, amely egyensúlyt tud tartani a magán- és a köztulajdon, a magán- és a közérdekű gazdálkodás között, ahol gyakorolható az érdekegyeztetés módja.

A javasolt új intézmény esetében meg kell jegyeznünk, hogy nyitott kérdés a vízügyi, a bányászati, a felszín alatti kincsek állami kezelésével foglalkozó hatóságokkal való kapcsolat kialakítása. Az ásványvíz is ugyanolyan nemzeti kincs, mint a kőolaj, a földgáz vagy más ásványvagyon. A nemzeti értékű „káli-víz” védelmét is jogszabályokkal kell szavatolni. Elképzelhető, hogy állami intézmények is tagjai (delegáltjai) lennének a szervezetnek. Az igazságos elvárás, hogy az érintett települések a vízhasznosítás után bevételre és beleszólásra kapjanak jogot.

A **víz-közbirtokosság (vízköztség)** működése forrás oldali állandóságának fontos feltétele, a vízgazdálkodásból keletkező hasznok visszaforgatásán túlmenően, hogy a vízkészlet-használati járulék meg legyen osztva a központi költségvetés, a közép- és a helyi szint között, pl. a vízköztség és a regionális vízügyi szervezet között. Ezáltal közös érdekpálya alakul ki a közszféra szintek között, ami alapfeltétel a vízrajzi fejezetben leírt javaslatok megvalósításának. Ha a vízköztségi intézmény beválik, akkor regionális és országos hálózattá szervezhető a helyi vízrajzi adottságokra építve.

Felvetéseink talán meglepőek, és nyilvánvalóan sok jogi, közigazgatási és szervezési problémát kell hozzá megoldani, és új törvények is kellenek. A közös nevező: az élethez nélkülözhetetlen víz természetes körforgásának biztosítása. Ez örökké való ügy. ***Minden csepp számít!***

Melléklet

1. kép Kékkúti Ásványvíz Rt. palackozója védőterülete

2. kép A Kornyi tó természetes vízfelülete

3. kép Csörgedező, tiszta vizű patak

4. kép Erózióvédelem ott, ahol szükség van rá